

Samisk barnehagetilbud

Denne folderen gir informasjon om samisk barnehagetilbud i Norge. Den er ment for barnehageeiere, ansatte og foreldre i barnehager og alle andre som har interesse i samisk barnehagetilbud.

Sametingets barnehagepolitikk har som mål å skape gode oppvekstvilkår gjennom samisk barnehage tilbud. Det samiske barnehage tilbudet er et åpent tilbud til alle barn og foreldre som måtte ønske det. Sametinget vil bidra til at samisk barnehage tilbud er av høy kvalitet, og at det er tilstrekkelig mange barnehageplasser.

Satsing på barnehager er med på å utvikle det samiske samfunn i tråd med det samiske folks egne visjoner, verdier og premisser. Barnehagene har betydning for barns utvikling med tanke på språk- og kulturlæring og identitetsutvikling.

Sametingets verdigrunnlag er blant annet at et samisk barnehage tilbud må bygge på det grunnleggende prinsipp at barnehagen skal være en integrert del av det samiske samfunn. Samenes etniske identitet knyttet til sosial og kulturell egenart danner viktige verdier. Det blir viktig å videreutvikle den samiske kulturarven ved å formidle og synliggjøre samisk kultur, levemåte og verdier. Samtidig må dagens barn ta del i og være med på å skape nye positive elementer i det moderne samfunnet.

Norge har, med bakgrunn i urfolkets særskilte rettigheter, en særlig forpliktelse til å ivareta samiske barns og foreldres interesser, jamfør ILO-konvensjon nr. 169 om urbefolkninger.

Lov om barnehager (2006): Alle barnehager skal bygge sin virksomhet på det verdigrunnlaget og det innholdet som er fastsatt i barnehageloven. For samiske barn og det samiske barnehage tilbudet de får, er det barnehageloven § 2 og § 8 som spesifikt sier noe om samiske forhold. § 2 sier at barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur. I § 8 sier barnehageloven at kommunen har ansvaret for at barnehage tilbudet til samiske barn i samiske distrikt bygger på samisk språk og kultur. I øvrige kommuner skal forholdene legges til rette for at samiske barn kan sikre og utvikle sitt språk og sin kultur.

Fylkesmannen iverksetter barnehage politikken gjennom forvaltning av statlige tilskudd, tilsyn, veiledning av kommuner og andre oppgaver etter barnehageloven. Fylkesmannen koordinerer og initierer til utviklingsarbeid i kommuner og barnehager.

Kommunen har ansvaret for at barnehage tilbudet til samiske barn i samiske distrikt bygger på samisk språk og kultur. I øvrige kommuner skal forholdene legges til rette for at samiske barn kan sikre og utvikle sitt språk og sin kultur (Lov om barnehager 2006). Kommunen fører tilsyn med barnehagene.

SAMISK BARNEHAGETILBUD

Sametinget legger følgende definisjon til grunn for hva et samisk barnehagetilbud er:

Med samisk barnehagetilbud menes et tilbud der barnehagedriften bygger på samisk språk og kultur. Barnehagen skal styrke barns identitet som samer ved å fremme bruken av samisk språk og ved å formidle samisk kultur. Barnehagen ledes av samiskspråklige pedagogisk personale.

Det samiske barnehagetilbudet har store variasjoner. Det kan variere fra tilbud til samiske barn i barnehager med hovedvekt på samisk språk til norskspråklige barn som får samisktilbud i norske barnehager. Barnehager med et samisktilbud omfatter både private og kommunale barnehager. Det finnes ulike organiseringer av tilbudet både som ordinære barnehager, men også for eksempel som reindrifts-, kultur- og naturbarnehager. Det samiske barnehagetilbudet kan deles inn i følgende kategorier:

- *Samiske barnehager:* Det vil si en barnehage der driften bygger på samisk språk og kultur. De ansatte er samiskspråklige.
- *Barnehager med samisk avdeling:* Det vil si norske barnehager der en avdeling bygger på samisk språk og kultur. De ansatte på denne avdelingen er samiskspråklige.
- *Barnehager med tilbud om samisk språkopplæring:* Det vil si norske barnehager som gir samisk språkopplæring til enkeltbarn eller grupper av barn. Også barn med annet samisk språk enn barnehagens driftsspråk kan få språkopplæringstilbud (for eksempel lulesamiske barn i en nordsamisk barnehage). Slike barnehager har som regel ikke samiskspråklige ansatte, men innhenter samiskspråklige som kan gi dette tilbudet.

Samisk språk og kultur er viktig å vektlegge i et samisk barnehagetilbud. Det handler om arv og tradisjoner, men samtidig om å vedlikeholde, skape og fornye. Det er viktig for samene som minoritet å fremme at barnehagene tar utgangspunkt i det samiske språket og den samiske kulturen når innholdet planlegges. Samisk språk og kultur skal gjennomsyre et samisk barnehagetilbud som en naturlig del av hverdagen. Allikevel må man også tenke på fremtidens barnehage og legge inn innovative elementer i barnehagehverdagen.

Samisk kultur har både usynlige og synlige markører som blant annet språk, klestradisjoner, omgangsformer, matskikker, duodji (samisk håndverk), kunst, joik og samisk musikk, navneskikker og næringer. Samisk kultur består også av immaterielle faktorer som verdinormer, tenkesett, samhørighetsfølelse og en felles historie og bakgrunn. Alt dette må barnehagen formidle til barna på en slik måte at barna får et positivt syn på det samiske, og kan være stolte av sin samiske tilhørighet.

Det samiske barnehagetilbudet skal videre tilpasses alle barn uavhengig av hvor i landet de bor. Gjennom et samisk barnehagetilbud må det skapes forståelse og respekt for andre kulturers berettigelse til eksistens i samfunnet og i naturområdene. Barnehagens ansvar er å formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar, og representere et miljø som bygger opp om forståelse og respekt for menneskeverd og retten til å være forskjellig.

SAMETINGETS ROLLE

Sametinget har en sentral og viktig rolle i barnehagepolitikken og det som gjelder det samiske barnehage tilbudet. For å synliggjøre det politiske ståsted er det utarbeidet en Sametingsmelding om samisk barnehage tilbud (2012). Meldingen beskriver og drøfter hvilken rolle og politisk myndighet Sametinget har i barnehagespørsmål. Meldingen setter fokus på innsatsområder og synliggjør hvilke utfordringer man står ovenfor i arbeidet med å gjøre barnehage tilbudet best mulig.

Det er seks innsatsområder som står i fokus: Innholdet i barnehagen, språkstimulering i barnehagen, språkbadmodeller, rekruttering av samiskspråklige ansatte, pedagogisk materiell og leker og samarbeid og sammenheng mellom hjem, barnehage og skole. Innsats-områdene vil bli fulgt opp med tiltak i årlige sametingsbudsjett.

Sametinget arbeider på flere områder i forhold til det samiske barnehage tilbudet. Det største virkemiddelet for å styrke samisk språk og kultur er tilskuddet til barnehagene. Videre engasjerer Sametinget seg i politikktutviklingen i barnehagesektoren, men har ingen lovpolitisk makt. Det er samarbeid med Kunnskapsdepartementet, Utdanningsdirektoratet og fylkesmenn. Sametinget har også tett samarbeid med de enkelte kommunene, barnehagene og foreldreutvalget for barnehagene (FUB). Sametinget arrangerer møter, veiledning, barnehagebesøk, konferanser og seminarer med tanke på kvalitetsutvikling, kompetanseheving og erfaringsutvikling.

SAMETINGETS TILSKUDDSORDNINGER

Sametinget legger til rette for samisk barnehage-tilbud i Norge gjennom blant annet tilskuddsordningene. Målet for tilskuddsordningene er at barna har et barnehage tilbud som bygger på

samisk språk og kultur. Alle barnehager som gir et samisktilbud kan søke om tilskudd fra Sametinget. Det kan søkes på følgende tilskuddsordninger:

TILSKUDDSORDNINGER	MÅLGRUPPE	TILDELINGSKRITERIER
Tilskudd til samiske barnehager	Barn i samiske barnehager	Barnehager som har vedtektsfestet at barnehagedriften bygger på samisk språk og kultur. Barnehagen har samiskspråklige ansatte som aktivt benytter samisk språk både blant barn og voksne.
Tilskudd til barnehager med samisk avdeling	Barn i norske barnehager som ønsker et samisktilbud.	Avdeling som har vedtektsfestet at barnehagedriften bygger på samisk språk og kultur. Avdelingen har samiskspråklige ansatte som aktivt benytter samisk språk både blant barn og voksne.
Tilskudd til samisk språkopplæring	Barn i barnehager som ønsker samisk språkopplæring.	Barnehagen har tilsatt eller har knyttet til seg samiskspråklig personell for språkopplæringen.
Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid	Barn i barnehager som gir et samisktilbud.	Prosjektet eller utviklingsarbeidet må inngå i de prioriteringene som settes i Sametingets budsjett.

For mer informasjon om tilskuddsordningene og annen informasjon, se Sametingets budsjett og Sametingets hjemmeside
www.sametinget.no

Sametinget har en egen barnehageseksjon.
Ta gjerne kontakt på telefon **78 47 40 00**.

Sámediggi
Ávjovárgeaidnu 50
9730 Kárášjohka

telefuvdna: +47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

Åpningstider:
Mandag - Fredag
08.00-15.30

ADRESSER

Sámediggi / Sametinget: www.samediggi.no Tlf: 78 47 40 00

Kunnskapsdepartementet: www.regjeringen.no

Fylkesmannen: www.fylkesmannen.no

Sámi earemoamáš pedagogalaš doarjalus, SEAD

Samisk spesialpedagogisk støtt: www.statped.no

Sámi lohanguovddáš/Senter for samisk i opplæringen: www.lohanguovddas.no

Informasjon om læremidler:

www.ovttas.no

Bøker og filmer kan bestilles til utlån fra Sametinget. Sametinget har også et eget bibliotek.

Barnehagetidsskriftet "Stullán" kan bestilles fra Sametinget.

Samiske språk- og kompetansesentre:

www.arran.no

www.kafjord.kommune.no/sami-giellaguovdda.2862.se.html

www.vardobaiki.no

www.isaksaba.no

www.samisk.no

www.sami-eg.no

<http://altasiida.no>

www.mearrasapmi.no

www.gaisi.no

Snåsa Gielem nastedh: <http://gielemnastedh.no/om-gielem-nastedh/>

Røyrvik Gieleaerne: Facebook, Gieleaerne, Sentraladministrasjonen, 7898 LIMINGEN

Storfjord såråksenter: <http://www.spraaksenter.no>, også facebook

Røros Aajege saemien gielejih maahtoejarnge: <http://samisk.no/>

Sámi giella- ja kulturguovddáš: www.porsanger.kommune.no

Gáisi giellaguovddáš: www.tromso.kommune.no/gaisi-giellaguovddaspraaksenter-paa-nett.4761957-154325.html

Ástávuona giellagoahtie: www.lavangen.kommune.no/astavuona-giellagoahtie

Samiske bøker, materiell og utstyr bestilles hos:

www.finnmark-kontorservice.no

www.gavpi.com

www.ivnnit.no

www.davvi.no

www.dat.net

www.vuelie.no

www.calliidlagadus.org

www.saemiensijte.no

www.skaniidgirjje.no

www.idut.no

www.dat.net

Sámediggi
Áivovárgeaidnu 50
9730 Kárásjohka

telefuvdna: +47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

Áppingstider:
Mandag - Fredag
08.00-15.30

